

Miljödepartementet
Miljöprövningsenheten
Christina Leideman

Stockholm
2021-11-05

Vår referens
Philip Thunborg

Dnr
M2020/01277

Remissyttrande gällande betänkandet En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53)

Företagarna har givits tillfälle att bidra med ett yttrande angående rubricerat betänkande och lämnar härmed följande synpunkter.

Bakgrund och sammanfattning av förslagen

Den kommunala tillstyrkan, det så kallade kommunala vetot, infördes för att säkerställa kommunernas inflytande över vindkraftsetableringar. Kommunerna behöver inte motivera sina beslut om tillstyrkan och besluten kan inte överklagas av andra än kommunmedlemmar. Kommunen har med dagens regelverk inget krav på sig att hantera en förfrågan om tillstyrkan, och har möjlighet att ändra sitt beslut sent i processen. Utredningens uppdrag har varit att undersöka förutsättningarna för att upphäva bestämmelsen om det kommunala vetot och att undersöka alternativa förslag för det fall bestämmelsen inte kan tas bort, i syfte att göra miljöprövningen av vindkraftsanläggningar mer rättssäker och förutsägbar.

Alternativet att upphäva det kommunala vetot helt har av utredningen inte ansetts vara lämpligt eftersom att det skulle innebära en alltför stor inskränkning i det kommunala självstyret och dessutom riskera påverka vindkraftopinionen i negativ riktning.

Utredningens föreslår istället att kommunerna fortsatt har en rätt att säga nej till vindkraft, men till skillnad från idag måste kommunen ge besked tidigt i processen samtidigt som omfattningen av kommunens beslut begränsas till att enbart avse mark- och vattenanvändning. Kommunen avgör var i kommunen det är lämpligt med vindkraft och ett positivt besked från kommunen är en förutsättning för att kunna lämna in en ansökan om tillstånd. Tillståndsmyndigheten prövar sedan om vindkraftverken kan ges tillstånd med hänsyn till exempelvis naturmiljöintressen.

Utredningen föreslår en särskild lag för lokaliseringsbesked för tillståndspliktig vindkraft. Ett lokaliseringsbesked kan vara positivt (tillstyrkan) eller negativt (avstyrkan) och ska beslutas av kommunen inom sex månader från det att projektören eller någon annan som utreder en vindkraftsetablering begärt det. Kommunen måste motivera sitt beslut och ett lokaliseringsbesked ska vara en förutsättning för att tillståndspliktig vindkraft ska kunna prövas. Kommunens besked ska gälla i fem år från att det meddelades, om inte ansökan om tillstånd lämnats in innan dess. Ett lokaliseringsbesked ska kunna överklagas av den det angår och gått emot, samt av miljöorganisationer.

Utredningen föreslår ett planeringsstöd till kommunerna i arbetet med att ta fram eller omarbeta kommunala översiktsplaner, så att detta arbete inte ska fördröjas på grund av resursbrist. Utredningen bedömer vidare att ekonomisk kompensation skulle underlätta vindkraftsutbyggnaden och att en sådan bör gå till de kommuner och lokalsamhällen som påverkas av vindkraftsetableringar. En ekonomisk kompensation skulle kunna underlätta tillståndsprövsprocessen genom att göra kommuner och närboende mer positivt inställda till vindkraft, samt stärka den lokala och nationella vindkraftsopinionen.

Utredningen bedömer att förslagen kommer höja effektiviteten i prövningen, stärka rättssäkerheten och öka förutsebarheten i prövningen. Det kommunala självstyret bedöms påverkas endast i begränsad utsträckning.

Företagarnas synpunkter på förslagen

Sveriges småföretag (företag med 0–49 anställda) tar idag ansvar för att minska sina utsläpp. Enligt Företagarnas rapport ”Hållbarhet som konkurrensfördel – småföretagen ställer om¹”, publicerad tillsammans med regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige och hållbarhetsbyrån Beyond Intent, ser vi att majoriteten av Sveriges företagare har ambitionen att minska sina utsläpp av växthusgaser och att hälften redan har vidtagit utsläppsminskande åtgärder. Bland de åtgärder där företagen ser störst möjligheter att minska sina utsläpp finner vi utfasning av fossila bränslen genom val av transporter samt genom energieffektiviseringar i verksamheten. Den vilja och det engagemang som finns hos företagen måste mötas med en infrastruktur och en elproduktion som tillgodoser det ökande behovet av ren el.

Företagarna är därför positiva till utredningens förslag om att öka rättssäkerheten och förutsebarheten i processen för vindkraftsetableringar. Det är viktigt att kommunerna behåller sitt kommunala självstyre och sitt inflytande över planering och eventuell etablering av vindkraftsverk. Det är därmed viktigt att enskilda kommuner fortsatt har rätt att säga nej till vindkraft. Vi ser det dock som positivt att ett tillstyrkande eller avstyrkande av vindkraft kommer tidigare i processen och att kommunerna med liggande förslag behöver motivera sitt beslut. För småföretagen är det viktigt att kunna planera sina verksamheter över längre tidshorisonter. I dagsläget kan kommuner ge ett positivt besked för utökad elproduktion lokalt – som kan bidra med exempelvis nya jobb lokalt, tillåta expansion av befintliga verksamheter eller etablering av nya verksamheter – för att sedan långt in i processen ändra sitt beslut. Det är en ordning som behöver åtgärdas för att systemet ska bli transparent och förutsägbart. Företagarna har dock respekt för att vindkraftsetableringar sträcker sig över långa tidsperioder och att ju längre man kommer i processen, desto tydligare blir bilden över hur vindkraftsverken påverkar närområdet. Vi ser dock att utredningens förslag är en rimlig kompromiss mellan behov att å ena sidan bevara det kommunala självstyret och å andra sidan möta det ökande elbehovet.

Företagarna vill vidare understryka vikten av transparens i processen. Kommuner som får in ansökan om vindkraftsetablering måste hålla medborgar- och näringslivsdialog högt i sin värdering av positivt eller negativt beslut.

Philip Thunborg
Näringspolitisk expert
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

---

¹ Företagarna, Fossilfritt Sverige & Beyond Intent. *Hållbarhet som konkurrensfördel – småföretagen ställer om*, 2019. <https://www.foretagarna.se/contentassets/b50add3c586e450e8c69f13f4510d1e7/20190308-hallbarhet-som-konkurrensfordel--smaforetagen-staller-om---desktop.pdf>